

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΕΙΜΕΝΑ

Κείμενο Ι

Η τεχνολογία καλπάζει και αλλάζει τα πάντα

Η υπολογιστική ισχύς του iPhone 7 που κυκλοφόρησε το 2016, ήταν μεγαλύτερη από την υπολογιστική ισχύ ολόκληρου του αμερικανικού «Πενταγώνου», το 1993, όταν πρόεδρος των ΗΠΑ έγινε ο Μπιλ Κλίντον!

Ακόμα, το πρόγραμμα για την αποκωδικοποίηση του ανθρώπινου γονιδιώματος (HGP) ή αλλιώς για την αποτύπωση του DNA, που ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 1999, υπολογίζεται ότι κόστισε περίπου 3,5 δισεκ. δολάρια, ενώ εάν αυτό γινόταν σήμερα, το κόστος δεν θα ξεπερνούσε τα 50 δολάρια!

Αυτά τα δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα χρησιμοποίησε ο κ. Stefan Balzer, CEO της εταιρείας Red Onion, μιλώντας στο συνέδριο του Economist με θέμα την Ψηφιακή Μεταμόρφωση, προκειμένου να καταδείξει ότι η τεχνολογία καλπάζει, αλλάζοντας τα πάντα, σε όλους τους τομείς.

Συσκευές που λειτουργούν με μια λέξη, ρομποτικοί προσωπικοί βοηθοί, διαδικτυακή επικοινωνία με «ταχύτητες φωτός» και αρκετά άλλα επιτεύγματα της τεχνολογίας, έρχονται να διαμορφώσουν μια καινούργια πραγματικότητα που εκτείνεται από τον τομέα της εργασίας έως την ανθρώπινη συμπεριφορά και την εμπειρία του καταναλωτή. Για παράδειγμα, στο άμεσο μέλλον θα έχουμε προϊόντα και υπηρεσίες που δεν είχαμε ποτέ μέχρι σήμερα, ενώ πολλές υπηρεσίες που έχουμε τώρα στο «έξυπνο» κινητό μας τηλέφωνο, παλιότερα ήταν ξεχωριστά προϊόντα (π.χ. φωτογραφικές μηχανές, πυξίδες, τηλεόραση κ.λ.π).

Όπως χαρακτηριστικά τόνισε ο κ. Balzer, βρισκόμαστε μπροστά σε μια νέα «περίοδο επέκτασης των ανθρώπινων δυνατοτήτων», όπου η τεχνητή νοημοσύνη (AI), η ρομποτική και η ενισχυμένη και η εικονική πραγματικότητα (AR και VR), θα γίνονται όλο και πιο ...ζωντανές, αναδιαμορφώνοντας πλήρως τις αγορές και την κοινωνία και διαμορφώνοντας μια νέα παγκόσμια τάξη.

Αυτό, πρόσθεσε ο κ. Francesco Brenna, executive partner της IBM, θα προκαλέσει έναν άνευ προηγουμένου επανακαθορισμό των εννοιών της εργασίας, της καταναλωτικής

συμπεριφοράς και του ρυθμιστικού περιβάλλοντος. Καθώς η τεχνητή νοημοσύνη και η ρομποτική θα εισέρχονται σε περισσότερα επαγγέλματα, θα επαναπροσδιορίσουν τη φύση της εργασίας, με επιπτώσεις στα πάντα, από τις οικονομικές ανισότητες ως τις κοινωνικές συμβάσεις, την υγεία, τις τράπεζες, τον τουρισμό, το λιανεμπόριο και την εκπαιδευτική πολιτική. «Κάθε εργαζόμενος θα πρέπει να είναι ανοιχτός στην τεχνολογία, ακόμα κι αν είναι 30 χρόνια στην ίδια δουλειά, θα πρέπει να επιμορφώνεται συνεχώς για να μπορεί να παρακολουθεί την τεχνολογία», τόνισε ο κ. Vrenna.[...]

Επίσης, σύμφωνα με τους ομιλητές, ο κλάδος της υγείας θα γίνει περισσότερο προγνωστικός, εξατομικευμένος, προληπτικός και συμμετοχικός. Με τη βοήθεια της τεχνητής νοημοσύνης, θα αλλάξει η φαρμακευτική έρευνα, ενώ θα έρθουν οι ρομποτικοί νοσηλευτές και τα αυτόνομα οχήματα, που θα επιτρέπουν στους ηλικιωμένους να διατηρούν την ανεξαρτησία τους, καθώς γερνούν. Την ίδια στιγμή, όλο και περισσότεροι θα διαπιστώνουν ότι η ιδιωτικότητα δεν θα υπάρχει πλέον στο νέο ψηφιακό κόσμο.[...]

Κώστας Ντελέζος, *Τα Νέα*, 8/10/2018

Κείμενο II

ChatGTP: Η πρώτη σοβαρή τεχνολογία που αντιλαμβάνεται την ανθρώπινη γλώσσα και απαντά

Το ChatGPT είναι ουσιαστικά ένα εργαλείο υπό μορφή chat, επεξεργασίας της φυσικής γλώσσας το οποίο επιτρέπει στους ανθρώπους να επικοινωνούν με τον υπολογιστή με τρόπους που προσομοιάζει την ανθρώπινη συνομιλία. Ορισμένα από τα χαρακτηριστικά του είναι να απαντά σε επόμενες ερωτήσεις, να αμφισβητεί, να απορρίπτει ακατάλληλες ερωτήσεις και να παραδέχεται κάποιο λάθος του. Οι απαντήσεις που δίνει είναι συνεκτικές και μοιάζουν πραγματικά με ανθρώπινες ακόμα και όταν το ερώτημα γίνεται υποκειμενικό. Βλέπουμε λοιπόν να εκφράζει διαλλακτική αλλά και ήπια άποψη συνθέτοντας πληροφορίες, να αντιλαμβάνεται το κοινό προσαρμόζοντας το ύφος και τα παραδείγματα, αλλά και να επιλύει προβλήματα.

Εύκολα μπορεί να χαρακτηριστεί "και στο μέλλον θα γίνει" ως βασική πηγή πληροφοριών αλλά κάτι που λείπει και έχει σημαντική αξία σήμερα είναι η πραγματική πηγή. Δηλαδή ποιος το λέει, κάτι που σήμερα μας βοηθά να κατανοήσουμε την αξιοπιστία της πληροφορίας και στην προκειμένη περίπτωση απουσιάζει.

Σε κοινωνικό επίπεδο βοηθά στην εκμάθηση ξένων γλωσσών αλλά σίγουρα αυτό δεν μπορεί να αντικαταστήσει τους εκπαιδευτικούς μιας και για να ψάξεις πρέπει να ξέρεις τι ψάχνεις. Σε πανεπιστήμια και σχολεία θα συμβάλει στην εύρεση πληροφοριών και σύνταξη κειμένων, γεγονός που γεννά ερωτηματικά σχετικά με το υπάρχον παγκόσμιο εκπαιδευτικό

σύστημα με μοναδική δικλείδα ασφαλείας αυτή τη στιγμή τις πηγές, τις τελικές εξετάσεις και την προσωπική εικόνα των καθηγητών από τους σπουδαστές.

Τέλος, τέτοιου είδους τεχνολογίες συνολικά έχουν τη δυνατότητα να αποτελέσουν ένα πολύτιμο εργαλείο στον χώρο των επιχειρήσεων, με τη βελτίωση της εξυπηρέτησης πελατών, τη δημιουργία περιεχομένου και την αυτοματοποίηση εργασιών, αλλά και στον τομέα της υγείας, συμβάλλοντας στη βελτίωση της ποιότητας της περίθαλψης και της εμπειρίας των ασθενών. Παρόλα αυτά δεν μπορούν να υποκαταστήσουν το ιατρικό - επιστημονικό προσωπικό παρέχοντας συμβουλές θεραπείας ή διάγνωσης.[...]

Κων/νος Ανδρούτσος, capital.gr, 21-1-2023 (διασκευασμένο)

Κείμενο III

Εγώ, το Ρομπότ

[Εγχειρίδιον Ρομποτικής 56^{ης} έκδοσης 2058 μ.Χ.]

(Η ρομποτοψυχολόγος Σούζαν Κάλβιν αναφέρεται στην εξέλιξη των ρομπότ και στις σχέσεις τους με τους ανθρώπους σε μελλοντική εποχή, στο 2058)

«Πώς ξέρουμε, τελικά, ποιο πραγματικά είναι το καλό της ανθρωπότητας; Δεν έχουμε στη διάθεσή μας τους άπειρους παράγοντες, που έχει η μηχανή, στη δική της. Να σου αναφέρω ένα πολύ γνωστό παράδειγμα, ίσως ολόκληρος ο τεχνικός μας πολιτισμός να δημιουργήσει περισσότερη δυστυχία και αθλιότητα απ' όση έχει αποτρέψει. Ίσως ένας γεωργικός- αγροτικός πολιτισμός με λιγότερη κουλτούρα και μικρότερο πληθυσμό να είναι καλύτερος. Αν είναι έτσι, οι μηχανές, πρέπει να κινηθούν προς αυτές τις κατευθύνσεις, προτιμότερα χωρίς να μας το πουν, αφού με την άγνοια και τη μεροληψία μας, ξέρουμε μόνο ό,τι έχουμε συνηθίσει να θεωρούμε καλό και τότε θα καταπολεμούσαμε την αλλαγή. Ή, μπορεί, μια ολοκληρωτική αστικοποίηση ή μια κοινωνία τέλεια ρατσιστική ή το κομμουνιστικό σύστημα ή η καθολική αναρχία, να είναι η λύση. Δεν το ξέρουμε. Μονάχα οι μηχανές το ξέρουν και προχωρούν προς τα εκεί, παίρνοντας μας μαζί τους».

« Όμως μου είπες, Σούζαν, πώς ο «Σύνδεσμος της Ανθρωπότητας» έχει δίκιο και πώς το Ανθρώπινο Γένος έχει χάσει την πρωτοβουλία για το μέλλον του».

« Στην πραγματικότητα, δεν την είχε ποτέ του. Βρισκόταν πάντοτε στο έλεος οικονομικών και κοινωνικών δυνάμεων που δεν καταλάβαινε, στα καπρίτσια του κλίματος και στην έκβαση κάθε στρατιωτικής σύγκρουσης. Τώρα οι Μηχανές τα προλαβαίνουν και τα εξουδετερώνουν και κανείς δεν μπορεί να τις σταματήσει, αφού οι Μηχανές θα τον αντιμετωπίσουν, όπως τον σύνδεσμο, έχοντας το απόλυτο όπλο στη διάθεσή τους, τον ολοκληρωτικό έλεγχο της Παγκόσμιας Οικονομίας».

«Φρικιαστικό!».

«Ίσως θαυμάσιο. Σκέψου, ότι για πάντα, κάθε σύγκρουση είναι αποφευκτική. Από τώρα κι ύστερα μονάχα οι Μηχανές είναι το αναπόφευκτο!».

Ισαάκ Ασίμοφ, *Εγώ το ρομπότ*, μτφ. Δ. Αποστόλου, εκδ. Κάκτος, Αθήνα 1984

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

A1. Να παρουσιάσετε περιληπτικά (50-60 λέξεις) τις αλλαγές που θα φέρουν στη ζωή του ανθρώπου η τεχνητή νοημοσύνη και η ρομποτική, σύμφωνα με τα όσα ανέφεραν οι ομιλητές στο συνέδριο του Economist στις δύο (2) τελευταίες παραγράφους του κειμένου I («Αυτό πρόσθεσε...στο νέο ψηφιακό κόσμο»).

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ Β

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, με βάση τα κείμενα I και II, τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος**.

Κείμενο I

- 1) Το παράδειγμα του iPhone 7 παρατίθεται για να καταδειχθεί η υστέρηση του αμερικανικού «Πενταγώνου» σε υπολογιστική ισχύ το 1993.
- 2) Με την υποστήριξη των τεχνολογικών μέσων οι ηλικιωμένοι θα μεταθέτουν το γήρας.

Κείμενο 2

- 3) Η τεχνολογία chatgpt παρουσιάζει ένα βασικό μειονέκτημα, την απουσία των πηγών πληροφορίας.
- 4) Η τεχνολογία chatgpt σε κοινωνικό επίπεδο παρουσιάζει μόνο οφέλη.
- 5) Το chatgpt μπορεί να προσαρμόζει το ύφος και το περιεχόμενο των απαντήσεων του ανάλογα με το κοινό στο οποίο απευθύνεται.

Μονάδες 10

B2. Ποια είναι η σχέση του τίτλου του **κειμένου I** με το περιεχόμενο του κειμένου; Πως κρίνετε την επικοινωνιακή του λειτουργία; Θεωρείτε ότι υπάρχει σχόλιο μέσα στον τίτλο; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 10

B3.α) Το ύφος του συντάκτη στην 3η περίοδο του **κειμένου II** (" Σε κοινωνικό επίπεδο ... από τους σπουδαστές") είναι λυρικό, επίσημο ή ειρωνικό; Αφού το προσδιορίσετε (2 μονάδες), να επισημάνετε την πρόθεση του συγγραφέα με την επιλογή του συγκεκριμένου ύφους (3 μονάδες) και να αναφέρετε δύο γλωσσικές επιλογές που εξυπηρετούν τη συγκεκριμένη πρόθεση (4 μονάδες).

Μονάδες 9 (2+3+4)

β) Να αιτιολογήσετε τη χρήση της παρένθεσης, του κόμματος και των εισαγωγικών στις παρακάτω φράσεις του **κειμένου I**:

1)(π.χ. φωτογραφικές μηχανές, πυξίδα, τηλεόραση κλπ)

2) Όπως χαρακτηριστικά τόνισε ο κ. Balzer, βρισκόμαστε μπροστά σε μια νέα «περίοδο επέκτασης των ανθρώπινων δυνατοτήτων»

Μονάδες 6 (3×2)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Ποιο είναι, κατά τη γνώμη σας, το θέμα του κειμένου III; Να παρουσιάσετε την απάντησή σας αξιοποιώντας τους κατάλληλους κειμενικούς δείκτες και στη συνέχεια να παρουσιάσετε τη δική σας άποψη πάνω στο θέμα. (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Σε έναν αγώνα λόγου που συμμετέχετε εκπροσωπώντας το σχολείο σας, διατυπώνονται από ομάδες μαθητών σοβαρές επιφυλάξεις και αντιρρήσεις σχετικά με τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης. Εσείς, παίρνοντας τον λόγο, καλείστε να αντικρούσετε αυτές τις απόψεις και να εξηγήσετε πώς η τεχνολογία και η τεχνητή νοημοσύνη μπορούν να αποβούν ευεργετικές για το παρόν και το μέλλον της

ανθρωπότητας. Για την απάντησή σας να αξιοποιήσετε και τα κείμενα αναφοράς.
(350-400 λέξεις).

Μονάδες 30